

de rivieren). Werkendam. Nijmegen (Oorsche waard, Oosterhutsche bosch), Arnhem, Neerijnen, Bommel, Heteren, Kuilenburg, Voorst, Zutphen, Apeldoorn. Deventer, Olst, Zwolle, Zalk. Utrecht, Rhenen, Ameliswaard. Friesland. den Haag, Vianen.

B. sterilis L. Aan wegen en op ruige plaatsen. Algemeen en overal.

B. tectorum L. In de duinen, op schralen zandgrond, op oude muren en daken. Gennep, Beek, Elslo, Gulpen. Vught, Rosmalen. Nijmegen (Hatert, Lent, Oosterhutsche bosch), Tiel, Kuilenburg, Zutphen. Denekamp. Holwerd. Kennemerland, Overveen, Bloemendaal, IJmuiden, Haarlem, Heemstede, Amsterdam. Katwijk, Noordwijk, Leiden, den Haag, Scheveningen, Westland, Rotterdam.

B. unioloides H. B. K. Aangevoerd. Leiden, Endegeest, Schiedam, Rotterdam. Middelburg.

40. Triticum.

T. villosum P. B. Aangevoerd. Louberg, Deventer, Rotterdam.

T. caninum L. In bosschen en in heggen. Oud Valkenburg, Valkenberg, Beek, Bunde, Meerssen, Houthem, Wel, Mook, Breda, Zwijndrecht. Loenen aan de Waal. Zalk. Utrecht. Franeker, Harlingen, Dijkshoek. Terschelling, Marken, Urk. den Haag, Rotterdam, Dordrecht.

T. repens L. Op bebouwde en onbebouwde gronden, aan wegen en dijken. Algemeen en overal.

T. junceum L. Zeeduin. Alle Noordzee-eilanden. Urk, Schokland, Dollard, Rode klif, Harlingen, Oostmahorn. Wijk aan Zee, Zandvoort, Nieuwendam. Katwijk, Scheveningen, Monster, Brielle. Schouwen, Noord-Beierland, Walcheren, W. Zeeuwsch Vlaanderen.

T. acutum D. C. Zeeduin. Putten. Rottum. Terschelling, Marken, Urk. Overveen, Muiderberg, Valkeveen. Noordwijk, Katwijk, den Haag, Scheveningen, Monster, Naaldwijk. Haamstede, Walcheren, Zuid-Beveland, West Zeeuwsch Vlaanderen.

T. pungens Pers. Zeeduin. Texel, Marken, Zandvoort. Scheveningen, Voorne.

41. Elymus.

E. arenarius L. Zeeduin en zandheuvels in heidestrekken, Alle Noordzee-eilanden. Nijmegen, Harderwijk, Nijkerk, Veluwe. Kampen. Amersfoort. Rode klif. Helder, Galantsoog, Petten, Velzen. Muiderberg, Valkeveen. Katwijk, Wassenaar, Scheveningen, Westland, Brielle. Haamstede, Walcheren, Noord- en Zuid-Beveland, West Zeeuwsch Vlaanderen.

42. Hordeum.

H. sylvaticum Huds. Tusschen Bolsward en Franeker.

H. murinum L. Aan wegen en ruigten. Algemeen en overal.

H. secalinum Schreb. In weilanden. Gennep. Den Bosch, Breda, Oudenbosch, Almkerk, Sleeuwijk. Nijmegen (Ool, Ooische waard, Beuningen), Arnhem, Wageningen, Doorwerth, Rheden, Beusichem, Harderwijk. Kampen, Vollenhove. Utrecht, Bunnik, Vechten, Werkhoven, Randwijk. Meppel. Franeker, Harlingen. Texel, Marken, Wieringen, Enkhuizen, Monnikendam, Haarlem, Muiden, Naarden, Amsterdam. Leiden, Voorburg, den Haag, Delft, Westland, Rotterdam, Dordrecht, Brielle. Geheel Zeeland.

H. maritimum With. Aan zeedijken en op grazige plaatsen aan de zeekust. Bergen-op-Zoom, Zwijndrecht, Harderwijk, Nijkerk, Harlingen, Roptazijl, Workum, Ferwerderadeel, Schiermonnikoog, Terschelling, Texel, Marken, Helder, Nieuwediep, Enkhuizen, Hoorn, Zandvoort, Amsterdam, Katwijk, Kijkduin, Rotterdam, Brielle, Rozenburg. Geheel Zeeland.

43. Lolium.

L. perenne L. In weilanden, aan wegen en dijken. Algemeen en overal.

L. multiflorum Lmk. In de duinen en aangevoerd. Sittard, Gronsveld, Hamert. Oudenbosch, Almkerk. Wageningen, Apeldoorn, Werkhoven, Randwijk, Petten, Haarlem, Haarlemmermeer, Buiksloot, Amsterdam, Leiden, Rotterdam, Rozenburg.

Festuca elatior-Lolium perenne. In vruchtbare weilanden, aan slootkanten. Valkenburg, Renkum, Rijswijk, Harderwijk, Zwolle, Hellendoorn, Zwartsluis. Utrecht, Leeuwarden, Dokum, Amsterdam, Leiden, Valkenburg, den Haag, Delft, Vianen, Rotterdam, Voorne. Oost Zeeuwsch Vlaanderen.

L. temulentum L. In korenvelden. Maastricht, Gronsveld.

Valkenburg, St. Pietersberg, Houthem, Gulpen, Oudenbosch, Groot Zundert. Nijmegen (Ooische waard, Ubbergen), Arnhem, Rheden, Zutphen, Apeldoorn, Harderwijk. Den Haag, Leiden.

L. unicola Sond. In vlasland. Sittard, Dongen, Rijen, 's Gravemoer. Nijmegen (St. Anna), Arnhem, Wageningen. Wehe, Leiden, den Haag, Naaldwijk, Dordrecht, Walcheren, Zuid-Beveland, Sas van Gent.

44. Lepturus.

L. filiformis Trin. Op vochtige plaatsen aan de zeekust. Bergen-op-Zoom. Arnhem, Rottum, Hornhuizen. Dijkshoek, Schiermonnikoog, Texel, Helder, Scheveningen. Geheel Zeeland beh. Tholen en St. Philipsland.

L. incurvatus Trin. Zilte weiden. Urk.

45. Aegilops.

A. triuncialis L. Zeeburgerdijk bij Amsterdam. Achter het Hoogje bij Amersfoort.

A. cylindrica Host. Aangevoerd. Deventer (Pothoofd), Oostzaan (spoor), Leiden (Groenhoven), Rotterdam en Vlaardingen.

46. Nardus.

N. stricta L. Op veenachtigen zand- en heidegrond. Algemeen en overal.

H. HEUKELS.

Verslag omtrent voor Nederland nieuwe planten en omtrent nieuwe vindplaatsen van zeldzame planten, gevonden in 1902.

Evenals in voorgaande jaren geef ik hier ook weder een lijst van planten, die geheel nieuw zijn voor ons land en gevonden zijn door deelnemers aan het onderzoek naar de verspreiding der planten in ons land.

Bromus squarrosus vonden de heeren W. H. Wachter en P. Jansen te Rotterdam.

Van *Amarantus albus* werden door de heeren W. H. Wachter, P. Jansen en Th. J. Stomps verscheiden ex. gevonden in de Nieuwe Scheveningsche boschjes bij den Haag.

Eruca sativa var. *glabrescens*, in het vorige verslag het eerst vermeld, werd reeds in 1900 door den heer A. C. J. van Goor te Amsterdam gevonden en verder door den heer M. J. Blijdenstein te Enschede en de h.h. W. H. Wachter en P. Jansen te Rotterdam.

Frankenia pulverulenta (niet geheel nieuw voor ons land, want zij werd omstreeks 1840 bij Zwijndrecht en Leiderdorp gevonden) werd door den heer F. D. J. Risch te Rotterdam aangetroffen.

Chlora perfoliata, slechts als misschien inlandsch bekend, vond de heer A. H. Blaauw (Elst) te Rokerje.

Calamintha officinalis werd mij door den heer J. Mesu te Nieuw en St. Joosland gezonden als gevonden in Westelijk Zeeuwsch Vlaanderen.

Salvia Aethiops werd door de h.h. W. H. Wachter en P. Jansen te Rotterdam gevonden.

Prunella vulgaris B. *pinnatifida* vond de heer K. Wielemaker te Biggekerke.

H. HEUKELS.

Nieuwe vindplaatsen van in Nederland zeldzame planten, gevonden in 1902.

Als vorige jaren staat achter de namen der planten en de vindplaatsen tusschen haakjes den naam van de vindster of den vinder.

De volgende planten verdienen vermelding:

Phalaris minor, op een kolenaschweg bij Amsterdam (Th. J. Stomps en A. J. L. Terwen), *Phleum Boehmeri* te Rotterdam (W. H. Wachter en P. Jansen), *Eragrostis minor*, alleen van het Pothoofd te Deventer bekend, nu te Rotterdam (J. Opmeer), *Polygonum amphibium* c. *maritimum*, tot dusver niet bloeiende gevonden, in de duinen bij Wassenaar (W. H. Wachter en P. Jansen, Rotterdam) *Rumex laevigatus* op Groot Bentveld bij Haarlem (mevr. A. G. Kerkhoven) en te Rotterdam (W. H. Wachter en P. Jansen), *Chenopodium Botrys* te Zeist (W. C. van Embden, Utrecht, 1901), *Dianthus Carthusianorum* tusschen den Pessink en den IJsel onder Gorsel en Epse (A. P. Brouwer, Deventer), misschien op dezelfde plaats, waar de heer Kok Ankersmit haar in 1881

vond, *Erysimum repandum* bij Dommelen (H. A. van Roessel, Valkenswaard), *Brassica elongata* var. *armoracioides* te Charlois (J. Koornneef, Amsterdam), *Lepidium virginicum* te Bodegraven (W. H. Wachter en P. Jansen, Rotterdam), *Hibiscus Trionum* op het terrein der meelfabriek te Middelburg (mevr. Snellen), *Bupleurum rotundifolium* in een verwaarloosden tuin te Middelle (C. H. Veen, Haarlem), *Turgenia latifolia* te Netersel (gem. Bladel) (J. F. Geraerts), *Orlaya grandiflora* bij Tilburg aan de Leije (P. A. Willems, den Bosch), *Myrrhis odorata* bij Denekamp (M. J. Blijdenstein, Enschede), *Lythrum Hyssopifolia* te Delftshaven (W. H. Wachter en P. Jansen, Rotterdam), *Potentilla mixta* in Westelijk Zeeuwsch Vlaanderen (J. Mesu, Nieuw en St. Joosland), *Vicia pannonica* te Zeist (W. C. v. Embden, Utrecht, 1901) en te Vlaardingen, ook de var. *purpurascens* (W. H. Wachter en P. Jansen, Rotterdam), *Lathyrus sativus* te Valkenswaard (H. A. v. Roessel), *Echinosperrum deflexum* te Zeist (W. C. van Embden, Utrecht, 1901), *Solanum rostratum*

in de Rietlanden te Amsterdam (B. Boon), *Sotamum humile* te Delft (J. H. C. Sorber, Haarlem), *Calceolaria Scabiosaefolia* in een verwaarloosden tuin in den Bosch (P. A. Willems), *Mimulus luteus* te Leusden bij Amersfoort (C. Apeldoorn, Haarlem) en op een hoop aarde te Surhuisterveen (K. Kuipers, Middelstum), *Stachys amnau* te Nieuw en St. Joosland (J. Mesu), in een aardappelveld te Prinsenhage (H. A. van Roessel, Valkenswaard) en te Charlois in een akker (J. Koornneef, Amsterdam), *Teucrium Botrys* bij Etenaken aan den oever van de Geul (Th. J. Stomps en A. J. L. Terwen te Amsterdam), *Teucrium Chamaedrys* op dezelfde plaats, door dez., *Asperula arvensis* aan de Leye bij Tilburg (P. A. Willems, den Bosch), *Matricaria discoidea* op een kolenaschweg bij Amsterdam (Th. J. Stomps en A. J. L. Terwen), *Cirsium arvense* var. *integrifolium* te Zeist (W. C. v. Embden, Utrecht).

H. HEUKELS.

Vragen en Korte Mededeelingen.

IN MEMORIAM.

H. J. KOK ANKERSMIT.

Korten tijd nadat de vorige afl. in elkaar gezet was, kregen wij het treurige bericht dat onze oude vriend en medewerker aan ons tijdschrift, H. J. Kok Ankersmit, te Apeldoorn was overleden. In Maart 1899 gaven wij een schets van 't leven van Kok Ankersmit, de botanicus van Apeldoorn, waarin deels uit zijn eigen woorden de toewijding en de liefde straalden die hij de planten toedroeg; weinigen vóór hem, zullen er meer voor over gehad hebben om de Nederlandsche Flora zelf te leeren kennen en aan anderen van zijn kennis mee te deelen of er op gemakkelijke wijze den nieuweling van te doen profiteren.

Hij wilde ons indertijd, toen ik een stukje van zijn botanisch leven uit zijn mond opteekende, geen portret zenden: „Doe dat als ik er niet meer ben,” zei hij. En nu wij hem nooit meer zoo bedrijvig bezig zullen zien in de herbarium-kamer van zijn geliefd Marokko, zouden wij gaarne zijn portret aan onze lezers toonen om hun een man voor te stellen, die jarenlang bij veel lichamelijk leed en verdriet en tegenwoordig lust en liefde voor 't leven behield, vóór alles door zijn studie van de planten; als... wij maar een goed portret hadden kunnen krijgen uit den laatsten tijd, dat voor reproductie geschikt was.

Wie leent ons er een?

E. Hs.

Amsterdamsche Entomologische Club.

Op Zaterdag 17 Januari 1903 hield de A. E. C. hare 24ste bijeenkomst, onder voorzitterschap van Dr. J. Th. Oudemans, des avonds te 8 uur, in Zeemanshoop. Aanwezig 15 leden. De heeren de Meijere, Van Waterschoot van der Gracht en Jaspers zijn met kennisgeving afwezig. Als gast bevond zich ter vergadering Mej. Fischer.

De heer Klokman geeft een uitvoerig overzicht van al zijne faunistische en biologische waarnemingen op lepidopterologisch gebied in het jaar 1902. Op den Slangenburg, gemeente Doetinchem, viel hem o. a. in Juli op, dat *Lycaena arion* L. daar zoo algemeen voorkwam, dat hij haar destijds de gewoonste *Lycaena* ter plaatse kon noemen. Van *Melitaea athalia* Rött. was 't merkwaardig te zien, hoe de imagines zich aan zeer bepaalde plaatsen hielden, doch daar veel voorkwamen. Eene dergelijke voorliefde voor bepaalde localiteiten komt trouwens niet zelden bij dagvlinders voor. Behalve *Argynnis aglaia* L. en *niobe* L., werden ook 3 exemplaren van *Argynnis adippe* L. buitgemaakt. Daar deze groote *Argynnis*-soorten zich niet gemakkelijk lieten vangen, werd eene list te baat genomen. Werd nl. een gevangen en gedood voorwerp op eene bloem vastgestoken, dan kwamen de hoog rondvliegende exemplaren der drie genoemde soorten daarop af en konden dan allicht worden gevangen. De in vorige jaren ter plaatse niet zeldzame *Apatura iris* L., was in 1902 zeldzaam. Daarentegen werden 2 voorwerpen van *Coenonympha hero* L. gevangen, die hier nog niet was waargenomen. Bij Nijmegen ving spreker twee voorwerpen van *Leptidia sinapis* L.; langs de Waal zag hij de rupsen van *Deilephila euphorbiae* L. De omstreken van Venlo leverden thans niet veel bijzonders op. Bij den terugtocht over de Veluwe werden bij Laag-Soeren verscheidene voorwerpen van *Melanargia galathea* L. aangevonden, waarvan spreker eieren verkreeg, welke sedert uitkwamen, en bij Leuvenum veel exemplaren van *Lycaena alcon* F., terwijl terzelfder plaatse één voorwerp van *Apatura iris* L. gezien werd.

De heer Polak laat rondgaan eene doos, waarin zich een aantal zeldzame Lepidoptera bevinden, in 1902 deels door hem zelf gevonden of gekweekt, deels door hem van anderen verkregen. Behalve deze trekken ook verscheidene fraai opgeblazen rupsen de aandacht. Nog deelt de heer Polak mede, dat hij van *Cerura furcula* Cl. in April exemplaren uit de pop kreeg, dat deze eieren legden, welke in Augustus wederom imagines waren geworden. Indien deze laatste, wat niet onderzocht werd, doch wel waarschijnlijk is, het aanzijn hadden kunnen geven aan eene generatie, die nog voor den winter den poptoestand bereikte, dan zou deze soort inderdaad gebleken zijn, twee generaties per jaar te kunnen voortbrengen.

De heer Mac Gillavry toont eieren van *Macrothylacia rubi* L., waaruit parasitische sluipwespjes te voorschijn kwamen. Hij vestigt er de aandacht op, dat uit vele of alle eieren meerdere sluipwespjes zich ontwikkelden, daar